

Vlaanderen
verbeelding werkt

MENUKAART ERFGOEDCAFÉ

ERFGOEDCAFÉ

Verhalen met mes en vork

18u30 **Aperitief**
19u00 **Aan tafel**
19u15 **1e gang - 1e lezing**
20u00 **2e gang - 2e lezing**
20u45 **3e gang - 3e lezing**
21u30 **Napraten met een drankje**

1. Bourgondië aan de Leie

Hendrik Callewier

1382. De Fransen plunderen Kortrijk en leggen de stad bijna volledig in de as. Filips de Stoute, hertog van Bourgondië, laat het ingenieuze uurwerk van het belfort overbrengen naar Dijon. Toch blijft de tijd niet stilstaan. Filips en zijn nakomelingen regeren honderd jaar lang over het graafschap Vlaanderen. Ze maken van Kortrijk een echte vesting met stevige stadsmuren en een machtig kasteel. Ze bepalen niet alleen het uitzicht van de stad, maar ook het leven van de Kortrijkzanen. Sommigen worden schatrijk dankzij hun connecties met het hof, anderen schoppen het tot beroemd musicus of trekken ten strijde met de hertog. Op basis van onuitgegeven bronnen duikt historicus Hendrik Callewier in een van

de boeiendste periodes uit de geschiedenis.

Hendrik Callewier is diensthof van de rijksarchieven in Brugge en Kortrijk en redactiesecretaris van De Leiegouw, vereniging voor geschied-, taal- en volkskundig onderzoek in het Kortrijkse.

2. Alle E17 goed!

Lucas Derycke en Ellis Meeusen

Misschien doen ze nog een belletje rinkelen: Alle 13 Goed!, de verzamelplaten uit de jaren 70 en 80. Geen grootste hits hier echter, maar een compilatie van 13 pakkende snelwegverhalen. We nemen de afrit naar de geschiedenis van de E17 die 50 jaar bestaat. Van het gieten van het tarmac over de opening van een (alweer gesloten) douanepost tot

caravantoeristen en kettingbotsingen: kleine en grote verhalen over een streep beton die haar stempel heeft gedrukt op heel Zuid-West-Vlaanderen en daarbuiten.

Podcastmaker Lucas Derycke en schrijfster Ellis Meeusen maakten de podcast 'Alle E17 goed!' voor Zuidwest, Erfgoed Viersprong en Cultuurregio Leie-Schelde in het kader van het project 50 jaar E17.

3. Strepen van Gernay

Dirk Decuypere en Marc Crabeels

Heb je er ooit bij stilgestaan waar die typisch gestreepte strandstoelen vandaan komen? Zoek het niet te ver: uit Waregem. Daar startte Alphonse Gernay rond 1870 als eerste in onze streek met 'tissage mecanique' en gaf hij de industriële revolutie mee vorm. De zware en grote weefsels van Gernay vonden eind 19e eeuw meteen hun weg over de hele wereld. Typisch waren de strepen, die voor zonwering, parasols en - jowel - ligstoelen werden gebruikt. In 1943 werd het bedrijf slachtoffer van een geallieerde luchtaanval, waarbij zeven doden en tientallen gewonden vielen en die door de RAF als een geslaagde operatie werd beschouwd, nadien volgde nog een gouden naoorlogse periode.

Marc Crabeels, Dirk Decuypere en Johan Durnez gingen op zoek naar de strepen achter het Gernay-verhaal en bundelden 110 jaar textiel- en familiegeschiedenis in Waregem in hun boek 'De strepen van Gernay'.

4. Digit all tegoare. Zes archeologische collecties herbekeken

Jan Verlaet

Digit All Tegoare focust op zes historische museale collecties van uitzonderlijke archeologische sleutelsites in West-Vlaanderen, opgegraven in de jaren 50 tot 90. Het hoofddoel is ze volledig digitaal te registreren. Dat voorkomt (verder) informatieverlies en maakt ze doorzoekbaar voor zowel fundamenteel als innovatief onderzoek en/of hedendaagse publiekswerking. De resultaten worden online toegankelijk via Erfgoedinzicht en Wikimedia. Jan licht graag toe hoe zo'n project zijn gang gaat en welke uitdagingen het met zich meebrengt.

Jan Verlaet is projectmedewerker Digit All Tegoare bij Zuidwest.

5. Conserveren van kazuifel tot ondergoed

Shirin Van Eenhooge

Restaureren en conserveren is niet alleen nuttig voor kostbare gewaden en andere topstukken, ook ondergoed verdient een plaats in onze archieven. Textielrestaurator Shirin neemt je mee in de wereld van het conserveren en restaureren en legt je wondergoed uit wat de meerwaarde is van onder andere ondergoedconservatie. Ontdek de obstakels en fascinerende projecten van de job als textielrestaurator.

Shirin Van Eenhooge is freelance textielrestaurator en -conservator en deskundige behoud en beheer van collecties.

6. 100 jaar Belga

Sander Vienne
en Steven Masil

100 jaar geleden rolde het eerste pakje Belga van de band in de fabriek van de familie Vander Elst. Voor deze gelegenheid pakt het Nationaal Tabaksmuseum uit met een kleine thematentoonstelling. Na WO I gaat de sigaret als een lopend vuurtje. Ook de broers Vander Elst spelen in op de trend en lanceren in 1923 Belga. De Belgische driekleur pronkt prominent op de pakjes, maar de verkoop schiet pas de hoogte in nadat de broers er de aanstekelijke afbeelding van een vrouw op hebben gezet. Zij zal decennialang hét symbool worden van Belga. Het Belgische icoon is tot 1980 marktleider, maar ondertussen is het merk al lang in handen van buitenlandse multinationals. Zij introduceren hun eigen merken en via grootschalige publiciteitscampagnes overspoelen zij de Belgische markt. In 2014 verdwijnt Belga definitief van het toneel.

Sander Vienne is verantwoordelijke archief en databeheer bij de stad Wervik. Steven Masil is er erfgoed- en cultuurbeleidscoördinator.

7. In steen of in hout of op een aarden bult? Wonen in een donjon of op een castrale motte in de middeleeuwen

Luc Bauters

Kort na het jaar 1000 duiken twee adellijke bewoningsvormen op: de donjons en de castrale mottes.

Donjons zijn woontorens gebouwd in (natuur)steen en dus duur en ook niet eenvoudig om te maken. Mottes daarentegen zijn opgetrokken uit hout en aarde en veel goedkoper: het zijn houten torens op een steile aarden heuvel, omringd door een brede gracht. De mottes zijn veel populairder en je vindt er ook nu nog talrijke sporen van terug. Na verloop van tijd verstenen ook de houten torens, maar op een aarden heuvel is dat niet zo stabiel, en dus ruimen ze plaats voor het waterkasteel. Luc Bauters legt uit hoe zo'n kasteel eruitziet en of je ze ook bij jou in de buurt nog kunt vinden.

Luc Bauters was een gevestigde waarde als archeoloog bij de provincie Oost-Vlaanderen. Hij zit in de redactieraad van M&L en blijft actief op het lokale vlak.

8. Sappige oude caféverhalen uit de streek van Geluwe Lionel Brulez

Herbergen, staminees, cafés, kroegen en tavernes hebben door de eeuwen heen altijd een magische aantrekkingskracht gehad. De vereniging 't Erfgoed Gilwe is al enige jaren bezig met het verzamelen van historische verhalen, anekdotes en beelden rond de drinkhuizen uit hun streek. Tijdens het erfgoedcafé vertelt Lionel je graag met lavende anekdotes over de dorstige geschiedenis van een vijftal verdwenen herbergen uit Geluwe.

Lionel Brulez is geboren en getogen in Geluwe. Hij is actief bestuurslid in de lokale vereniging 't Erfgoed Gilwe.